

S2008/2769/SF

Flexiblere finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser

Promemoria

Socialdepartementet

Innehåll

1	Sammanfattning	5
2	Författningsförslag	7
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser.....	7
3	Bakgrund	13
3.1	Inledning.....	13
3.2	Allmänt om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser	14
3.3	Resurser för finansiell samordning – nuvarande förutsättningar	15
3.4	Statskontorets uppföljning.....	16
3.5	Mer flexibel finansiell samordning – regeringens avisering i budgetpropositionen för 2008.....	17
4	Överväganden och förslag.....	19
4.1	Andelar i finansieringen.....	19
4.2	Målgruppen för den finansiella samordningen.....	22

5	Ekonomiska konsekvenser	25
6	Ikraftträdande m.m.....	27
7	Författningskommentar	29
7.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser.....	29

1 Sammanfattning

I denna departementspromemoria lämnas förslag till ändringar av de bestämmelser i lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser som rör förbundsmedlemmarnas ekonomiska bidrag till finansiell samordning.

Det föreslås att förbundsmedlemmarnas andelar i finansieringen av den finansiella samordningen ska kunna bestämmas mer fritt än i dag. Dock ska en förbundsmedlem alltid bidra med lägst tio procent av medlen till den finansiella samordningen. Förbundsmedlemmarna ska gemensamt bestämma hur stor andel av medlen till den finansiella samordningen varje medlem ska bidra med.

Även framdeles ska gälla att Försäkringskassan ska svara för samtliga de medel staten bidrar med, vilket innebär att Arbetsförmedlingen inte ska bidra med några egna medel till den finansiella samordningen. Om flera kommuner är medlemmar i samma samordningsförbund ska dessa tillsammans bidra med minst tio procent av medlen till den finansiella samordningen.

Vidare föreslås att det i förbundsordningen ska anges de andelar av den finansiella samordningens medel som varje förbundsmedlem ska bidra med. I förbundsordningen ska också anges varje förbundsmedlems andel i förbundets tillgångar och skulder samt fördelningen av förbundets kostnader mellan medlemmarna. Denna andel av kostnaderna ska motsvara medlemmens andel i finansieringen. Kostnaderna ska fördelas i förhållande till andelarna.

Målgruppen för den finansiella samordningen ska utvidgas något. Det införs ett förtydligande om att förebyggande åtgärder kan vidtas inom ramen för den finansiella samordningen.

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 november 2008. Äldre bestämmelser rörande bidrag till den finansiella samordningen ska fortfarande gälla för finansiell samordning som bedrivs genom ett samordningsförbund som bildats före ikraftträdandet, om förbundsmedlemmarna inte beslutar att tillämpa de nya bestämmelserna.

2 Författningsförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser

dels att 2, 5, 9 och 22 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 21 a §, av följande lydelse.

2 §

Insatserna inom den finansiella samordningen skall avse individer som är i behov av *samordnade* rehabiliteringsinsatser och skall syfta till att dessa uppnår eller förbättrar sin förmåga att utföra förvärvsarbete.

Insatserna inom den finansiella samordningen skall avse individer som är i behov av rehabiliteringsinsatser och skall syfta till att dessa uppnår eller förbättrar sin förmåga att utföra förvärvsarbete. *Insatserna får också avse individer som är i behov av förebyggande åtgärder av motsvarande slag.*

5 §¹

Försäkringskassan skall bidra med *hälften av* medlen till den

Varje förbundsmedlem utom Arbetsförmedlingen ska bidra

¹ Senaste lydelse 2004:793.

finansiella samordningen, landstinget med en fjärdedel samt den eller de kommuner som deltar med en fjärdedel. Om en kommun, som inte ingår i ett landstingsområde, deltar i finansiell samordning, skall den kommunen bidra med hälften av medlen.

Om flera kommuner deltar i finansiell samordning inom ett samordningsområde, skall dessa tillsammans anses utgöra en part. Den andel som dessa kommuner sammanlagt skall bidra med fördelas mellan dem på det sätt som de kommer överens om.

med minst lägst tio procent av medlen till den finansiella samordningen. Förbundsmedlemmarna ska gemensamt bestämma hur stor andel av medlen till den finansiella samordningen varje medlem ska bidra med.

Om flera kommuner deltar i finansiell samordning inom ett samordningsområde, ska dessa tillsammans bidra med lägst tio procent av medlen till den finansiella samordningen.

9 §²

Förbundsordningen skall ange

1. samordningsförbundets namn och den ort där förbundet skall ha sitt säte, förbundets medlemmar och ändamål,
2. förbundets organisation,
3. antalet ledamöter och ersättare i styrelsen och hur förbundsmedlemmarna skall vara representerade samt mandat-tiden om den skall vara kortare än fyra år,
4. de uppgifter förbundet

Förbundsordningen ska ange

1. samordningsförbundets namn och den ort där förbundet ska ha sitt säte, förbundets medlemmar och ändamål,
3. antalet ledamöter och ersättare i styrelsen och hur förbundsmedlemmarna ska vara representerade samt mandat-tiden om den ska vara kortare än fyra år,
4. de uppgifter förbundet

² Senaste lydelse 2004:793.

skall få fullgöra enligt 7 § och den beslutanderätt förbundet enligt samma bestämmelse *skall* ha,

5. om en förbundsmedlem *skall* ha rätt att väcka ärenden i styrelsen,

6. om det för beslut *skall* krävas kvalificerad majoritet i styrelsen och för vilka ärenden detta *skall* gälla,

7. var förbundets kungörelser och andra tillkännagivanden *skall* anslås,

8. *förbundsmedlemmarnas andelar* i förbundets tillgångar och skulder och fördelningen av förbundets kostnader mellan medlemmarna, *allt i förhållande till de andelar som medlemmarna skall bidra med enligt 5 §*,

9. eventuella begränsningar av förbundets rätt enligt 21 § till skuldsättning genom sedvanliga krediter,

10. förbundsmedlemmarnas styrning av och insyn i förbundets ekonomi och verksamhet,

11. föreskrifter om förbundets budgetprocess,

12. mandattiden för revisorer som utses enligt 25 §,

13. i fråga om förbund med en eller flera gemensamma revisorer för kommuner och landsting, på vilket sätt de gemensamma revisorerna *skall* utses och vilken av förbundsmedlemmarna som *skall* utse dem,

ska få fullgöra enligt 7 § och den beslutanderätt förbundet enligt samma bestämmelse *ska* ha,

5. om en förbundsmedlem *ska* ha rätt att väcka ärenden i styrelsen,

6. om det för beslut *ska* krävas kvalificerad majoritet i styrelsen och för vilka ärenden detta *ska* gälla,

7. var förbundets kungörelser och andra tillkännagivanden *ska* anslås,

8. *varje förbundsmedlems andel som har bestämts enligt 5 § samt respektive förbundsmedlems andel* i förbundets tillgångar och skulder och fördelningen av förbundets kostnader mellan medlemmarna,

13. i fråga om förbund med en eller flera gemensamma revisorer för kommuner och landsting, på vilket sätt de gemensamma revisorerna *ska* utses och vilken av förbundsmedlemmarna som *ska* utse dem,

14. förfarandet vid en förbundsmedlems utträde ur förbundet,

15. förutsättningarna för och förfarandet vid förbundets likvidation och upplösning samt grunderna för skifte av förbundets behållna tillgångar när förbundet upplöses,

16. ordningen för att lösa tvister mellan förbundet och dess medlemmar,

17. ordningen för att bestämma ekonomiska förmåner till ledamöterna och ersättarna i styrelsen samt till revisorerna, och

18. vad förbundsmedlemmarna i övrigt anser nödvändigt för att ordna de ekonomiska förhållandena mellan förbundet och dess medlemmar samt förbundets förhållanden i fråga om ekonomi och förvaltning.

21 a §

Varje förbundsmedlems andel i samordningsförbundets tillgångar och skulder och fördelningen av förbundets kostnader mellan medlemmarna ska motsvara den andel som medlemmen ska bidra med och som har bestämts enligt 5 §.

22 §

Om ett samordningsförbund saknar tillgångar för att betala en skuld, skall en medlem skjuta till så stor del av bristen som svarar mot den andel som medlemmen *skall* bidra med enligt 5 §.

Om ett samordningsförbund saknar tillgångar för att betala en skuld, *ska* en medlem skjuta till så stor del av bristen som svarar mot den andel som medlemmen *ska* bidra med *och som har bestämts* enligt 5 §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 november 2008.

2. De nya bestämmelserna ska tillämpas första gången från och med räkenskapsåret 2009.

3. Har ett samordningsförbund bildats före ikraftträdandet gäller, med undantag för vad som anges i 2 §, äldre bestämmelser om inte förbundsmedlemmarna beslutar att andelarna enligt 5 § ska bestämmas med stöd av de nya bestämmelserna.

3 Bakgrund

3.1 Inledning

I syfte att uppnå en effektiv resursanvändning kan Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, landsting och kommun bedriva finansiell samordning enligt lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (FSL). Denna form av finansiell samordning ger kommun, landsting, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan möjlighet att på lokal och regional nivå samordna resurser i ett samordningsförbund i syfte att finansiera åtgärder för människor med behov av samordnade rehabiliteringsinsatser.

Till och med juni 2007 har det bildats totalt 58 samordningsförbund i 16 län och 107 kommuner. Flest samordningsförbund, 19 stycken, finns det i Västra Götaland. I 11 förbund ingår fler än en kommun. Ett förbund omfattar hela länet nämligen samordningsförbundet i Södermanland. I fem län finns ännu inte något samordningsförbund. Det finns planer på att inrätta fler förbund i ett tiotal län.

Statskontoret, som har regeringens uppdrag att följa upp och utvärdera den finansiella samordningen, anser att det är tveksamt om denna samordningsform i framtiden kommer att omfatta hela landet. Ett hinder som anges för att bilda samordningsförbund är den fasta finansieringen, dvs. att parterna ska bidra med lika andelar resurser.

Regeringen angav i budgetpropositionen för 2008 (prop. 2007/08:1, utgiftsområde 10, s. 25) att det är angeläget att göra den finansiella samordningen mer flexibel för att i större

utsträckning kunna bedriva denna form av finansiell samordning utifrån lokala förutsättningar. Regeringen anförde därför att lagstiftningen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser borde ändras så att det inte är nödvändigt att parterna bidrar med lika mycket av resurserna till samordningsförbunden.

Med anledning av regeringens ovannämnda uttalanden lämnas i denna departementspromemoria förslag till ändringar av de bestämmelser i FSL som rör resurserna för finansiell samordning.

3.2 Allmänt om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser

Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, landsting och kommun har sedan den 1 januari 2004 kunnat bedriva finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser för att uppnå en effektiv resursanvändning. Bestämmelser om denna samordning finns i FSL.

I geografiskt hänseende omfattar finansiell samordning, i enlighet med vad som avtalats mellan de samverkande parterna, en eller flera kommuner som ligger inom samma landstingsområde. Den finansiella samordningen kan även begränsas till att omfatta en del av en kommun.

Målgruppen för den finansiella samordningen utgörs av människor som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser från flera av de samverkande parterna för att uppnå eller förbättra sin förmåga till förvärvsarbete. De åtgärder som får finansieras genom den finansiella samordningen ska ligga inom de samverkande parternas samlade ansvarsområde. Den finansiella samordningen omfattar de resurser som, i enlighet med vad som avtalats mellan samverkansparterna, ska användas för att finansiera samordnade rehabiliteringsinsatser för den aktuella målgruppen.

Den finansiella samordningen bedrivs genom ett fristående samordningsorgan, benämnt samordningsförbund, vari de samverkande parterna är representerade. Samordningsförbundet

beslutar om mål och riktlinjer för den finansiella samordningen samt finansierar insatser i enlighet med syftet för den finansiella samordningen. Samordningsförbundet stödjer dessutom samarbetet mellan samverkansparterna, t.ex. genom att bistå bedörmargrupper som huvudmännen svarar för. Däremot beslutar inte samordningsförbundet om förmåner eller rättigheter för enskilda. Samordningsförbundet vidtar inte heller i övrigt några åtgärder som innefattar myndighetsutövning.

Samordningsförbundet utgör en offentligrättslig juridisk person som har rättskapacitet. De bestämmelser som gäller för kommunalförbund med förbundsdirection gäller i tillämpliga delar för ett samordningsförbund. För ett samordningsförbund ska det finnas en förbundsordning. I denna ska bl.a. anges de principer som ska gälla för de ekonomiska transaktionerna inom den finansiella samordningen.

Till ledamot eller ersättare i ett samordningsförbunds styrelse får utses den som är ledamot eller ersättare i kommun- eller landstingsfullmäktige eller anställd vid Försäkringskassan eller Arbetsförmedlingen.

3.3 Resurser för finansiell samordning – nuvarande förutsättningar

Den finansiella samordningen omfattar de resurser som, i enlighet med samverkansparternas överenskommelse, ska användas för att finansiera samordnade rehabiliteringsinsatser för den aktuella målgruppen. Detta innebär att de samverkande parterna avsätter resurser till den finansiella samordningen. Det bör nämnas att respektive part inte finansierar de insatser som på något mera påtagligt sätt kan anses hänföra sig till den partens ansvarsområde. En parts resurstillskott är inte öronmärkt för de insatser som avser dennes ansvarsområde, utan de samordnade resurserna används för de insatser som bidrar till att uppnå målet med finansiell samordning.

De samverkande parterna ska enligt det nuvarande regelverket bidra med lika mycket resurser (dvs. lika andelar). Det innebär att Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, landsting och kommun ska bidra med vardera en fjärdedel av resurserna.

När det gäller de statliga parternas bidrag (dvs. två fjärdedelar) tas dessa medel från de fem procent av sjukpenninganslaget som får användas för samverkan och finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet. Dessa medel utgör statens samlade andel. Denna konstruktion innebär att Arbetsförmedlingen inte bidrar med några egna resurser utan Försäkringskassan bidrar med hälften av medlen till den finansiella samordningen.

Om det ingår flera kommuner i ett samordningsförbund ska enligt 5 § andra stycket FSL kommunerna i finansiellt hänseende betraktas som en part, vilket innebär att kommunerna tillsammans ska bidra med en fjärdedel av medlen till den finansiella samordningen. I sådana fall ska kommunerna komma överens om hur mycket resurser som respektive kommun ska bidra med i den finansiella samordningen. När kommunerna bestämmer sina resursinsatser har de att beakta att de använder sina skattemedel på ett sådant sätt som är förenligt med den kommunala kompetensen.

3.4 Statskontorets uppföljning

Statskontoret har regeringens uppdrag att följa upp och utvärdera finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser. För åren 2005–2007 har Statskontoret lämnat årliga lägesrapporter. Den 15 maj respektive den 15 december 2008 ska Statskontoret redovisa slututvärderingen till regeringen.

I lägesrapporten från maj 2006 (Fortsättningen med Finsam – målgrupper, insatser och arbetsformer, 2006:6) konstaterar Statskontoret att samordningsförbundens målgrupper och verksamhet stämmer överens med lagens intentioner och att samordningsförbunden har fungerande arbetsformer. Samordningsförbundens budgetar och därmed verksamhetens omfattning varie-

rar dock kraftigt. Vissa förbund har ambitionen att ta hand om alla med behov av samordnade rehabiliteringsinsatser, medan andra förbund bara hjälper vissa grupper. Yngre personer är en grupp som prioriteras av de flesta förbunden. Statskontoret bedömer att målen för insatserna är att deltagarna ska uppnå eller förbättra sin arbetsförmåga, vilket är helt i linje med syftet med finansiell samordning.

Statskontoret påpekar att det är tveksamt om den finansiella samordningen i framtiden kommer att omfatta hela landet. Av de 127 kommuner och stadsdelar som fört diskussioner om finansiell samordning har 61 stycken inga planer på att bilda samordningsförbund inom det närmaste året. En del av de kommuner som inte planerar att bilda samordningsförbund anser att annan samverkan täcker behovet hos den aktuella målgruppen, medan de som bildat samordningsförbund ser den finansiella samordningen som ett komplement till övrig samverkan. Ett annat skäl mot att bilda samordningsförbund har uppgetts vara att någon part inte är intresserad. Även den fasta finansieringen, dvs. att parterna ska bidra med lika andelar medel till den finansiella samordning, har anförts som skäl mot att bilda samordningsförbund.

3.5 Mer flexibel finansiell samordning – regeringens avisering i budgetpropositionen för 2008

I budgetpropositionen för 2007 anger regeringen att samarbetet mellan olika huvudmän måste förbättras och den finansiella samordningen göras mer flexibel samt kunna anpassas till lokala förhållanden. I budgetpropositionen för 2008 föreslår regeringen att åtgärder ska vidtas för att skapa en mer flexibel finansiell samordning. Dels anser regeringen att det bör ges möjlighet till finansiell samordning mellan sjukförsäkringen och hälso- och sjukvården. Dels anser regeringen att regelverket om finansiell

samordning av rehabiliteringsinsatser bör göras mer flexibelt. Enligt vad regeringen har anfört bör det skapas möjlighet att bedriva två former av finansiell samordning.

Finansiell samordning mellan sjukförsäkring och hälso- och sjukvård ger Försäkringskassan och landstingen möjlighet till regionala satsningar för att förbättra behandling och rehabilitering så att den försäkrades arbetsförmåga kan återställas. Viktiga målgrupper är sjukskrivna med psykisk ohälsa eller smärtor i rörelseorganen. Möjligheten att bedriva denna form av finansiell samordning gäller från och med den 1 januari 2008. De statliga medlen för denna finansiella samordning ska tas från de fem procent av sjukpenninganslaget som får användas för samverkan och finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet. Villkor för medelsanvändningen anges i Försäkringskassans regleringsbrev för 2008. Det anges att de statliga medlen får användas för åtgärder på samma sätt som i den försöksverksamhet med finansiell samordning mellan socialförsäkring och hälso- och sjukvård som bedrevs under åren 1993–1997 (proposition 1991/92:105).

När det gäller de nuvarande bestämmelserna i FSL har regeringen uttalat att det är angeläget att göra denna lagstiftning mer flexibel för att i större utsträckning kunna bedriva denna form av finansiell samordning utifrån lokala förutsättningar. Regeringen har därför aviserat att bestämmelserna i FSL bör ändras så att det inte är nödvändigt att parterna (Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, landsting och kommun) bidrar med lika mycket av resurserna till samordningsförbunden. Enligt regeringen bör detta göras i syfte att underlätta för parterna att komma överens och möjliggöra mer kraftfulla satsningar utifrån lokala förutsättningar, bl.a. i stadsdelar som präglas av utanförskap.

4 Överväganden och förslag

4.1 Andelar i finansieringen

Förslag: Förbundsmedlemmarnas andelar i finansieringen av den finansiella samordningen ska kunna bestämmas mer fritt än i dag. Dock ska respektive förbundsmedlem, med undantag för Arbetsförmedlingen, alltid bidra med lägst tio procent av medlen till den finansiella samordningen. Förbundsmedlemmarna ska gemensamt bestämma hur stor andel av medlen till den finansiella samordningen varje medlem ska bidra med.

Om flera kommuner är medlemmar i samma samordningsförbund ska dessa tillsammans bidra med minst tio procent av medlen till den finansiella samordningen. I förbundsordningen ska anges de andelar av den finansiella samordningens medel som varje förbundsmedlem ska bidra med.

Medlemmarnas andelar i förbundets tillgångar och skulder samt fördelningen av förbundets kostnader mellan medlemmarna ska bestämmas i förhållande till de resursandelar som medlemmarna ska bidra med till den finansiella samordningen. Dessa andelar och fördelning ska anges i förbundsordningen.

Skälen för förslaget: Det är angeläget att det vidtas adekvata åtgärder för att tillgodose behovet av rehabilitering hos personer som har behov av samordnade rehabiliteringsinsatser. Detta gäller särskilt med avseende på de fall i vilka en myndighet har svårt att tillgodose detta behov, t.ex. för personer som har en

kombination av medicinska, psykiska, sociala och/eller arbetsmarknadsrelaterade problem. Den finansiella samordningen av rehabiliteringsinsatser riktar sig till denna målgrupp.

Ett hinder för att bedriva denna form av finansiell samordning är att de fyra parterna (Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, landsting och kommun) ska bidra med lika mycket av resurserna till det samordningsförbund som utgör den gemensamma ledningen för samordningen (se Statskontorets uppföljning, avsnitt 3.4). Denna princip om lika andelar kan medföra att finansiell samordning i vissa fall inte kommer till stånd på grund av att en potentiell part inte anser sig kunna bidra med lika mycket resurser som övriga parter eller att den finansiella samordningen inte blir så omfattande och kraftfull som är önskvärt. För att finansieringens utformning inte ska verka hämmande på bildandet av samordningsförbund bör därför bestämmelserna i FSL ändras så att det inte uppställs något villkor om att parterna ska bidra med lika mycket av resurserna. Detta bör underlätta för parterna att komma överens och möjliggöra mer kraftfulla satsningar utifrån lokala förutsättningar. Det blir därmed möjligt för någon part att bidra med mer resurser än övriga om man anser att det krävs ytterligare resurser för att ett samordningsförbund ska kunna vidta nödvändiga åtgärder för den aktuella målgruppen.

Även om förbundsmedlemmarnas andelar ska kunna bestämmas mer fritt än i dag bör en förbundsmedlem alltid bidra med minst tio procent av medlen till den finansiella samordningen. På så sätt tydliggörs att samordningsförbundet är en partsgemensam angelägenhet samtidigt som riskerna för kostnadsövertäring mellan medlemmarna hålls nere. Samtidigt ger slopandet av principen om lika andelar möjlighet för en part att bidra med mer resurser än vad en annan part anser sig kunna bidra med.

Även om andelarna i finansieringen ska kunna bestämmas mer fritt bör dessa andelar bestämmas så att det framgår hur finansieringen fördelas med fasta andelar på de förbundsmedlemmar som ska bidra med medel. Lämpligen bör dessa andelar

uttryckas som fasta procentandelar, varvid som huvudregeln inte någon andel får bestämmas till lägre än tio procent av medlen till den finansiella samordningen.

I dag svarar enbart Försäkringskassans för de medel staten bidrar med. Detta bör gälla även framdeles, vilket innebär att Arbetsförmedlingen inte ska bidra med medel till den finansiella samordningen.

Enligt FSL kan flera kommuner ingå i ett samordningsförbund. Om det ingår flera kommuner i ett samordningsförbund betraktas i dag emellertid kommunerna i finansiellt hänseende som en part. Denna princip bör behållas på så sätt att om flera kommuner är medlemmar i samma samordningsförbund ska dessa tillsammans bidra med minst tio procent av medlen till den finansiella samordningen. Med hänsyn till att flera kommuner kan ingå i samma samordningsförbund bör den lägsta nivån för en medlems andel av finansieringen tillämpas på medlemskommunerna som grupp.

Det bör ankomma på förbundsmedlemmarna att bestämma andelar i finansieringen.

Finansieringens fördelning mellan parterna är av så väsentlig betydelse att den bör anges i förbundsordningen. Detta gäller särskilt med hänsyn till att denna fördelning inte längre är helt fastlåst genom lagstiftningen. I enlighet med nuvarande ordning bör medlemmarnas andelar i förbundets tillgångar och skulder samt fördelningen av förbundets kostnader mellan medlemmarna bestämmas i förhållande till de resursandelar som medlemmarna ska bidra med till den finansiella samordningen. Dessa andelar och fördelning bör även fortsättningsvis anges i förbundsordningen.

En förändring av hur finansieringen ska fördelas mellan medlemmarna kommer således att få konsekvenser även för fördelningen av den finansiella samordningens tillgång, skulder och kostnader. Detta bör beaktas inför en eventuell ändring av finansieringens fördelning för en redan pågående finansiell samordning.

4.2 Målgruppen för den finansiella samordningen

Förslag: Den målgrupp som den finansiella samordningen ska inriktas på ska utvidgas. Det införs ett förtydligande om att förebyggande åtgärder kan vidtas inom ramen för den finansiella samordningen.

Skälen för förslaget: Det är angeläget att det vidtas adekvata åtgärder för att tillgodose behovet av rehabilitering hos personer som har behov av samordnade rehabiliteringsinsatser. Detta gäller särskilt med avseende på de fall i vilka en myndighet har svårt att tillgodose detta behov, t.ex. för personer som har en kombination av medicinska, psykiska, sociala och/eller arbetsmarknadsrelaterade problem. Den finansiella samordningen av rehabiliteringsinsatser riktar sig till denna målgrupp.

I syfte att uppnå en mer flexibel tillämpning av den finansiella samordningen finns det dock anledning att något utvidga målgruppen för denna samverkansform. Det nuvarande kravet på att det för varje individ inom målgruppen ska finnas behov av rehabiliteringsinsatser som är samordnade bör kunna slopas. Samverkan inom ramen för ett samordningsförbund kan nämligen ge samordningsvinster även om varje rehabiliteringsinsats inte är samordnad. Det ligger å andra sidan i sakens natur att målgruppen även framdeles bör utgöras av individer som är i behov av rehabiliteringsinsatser men för vilka det finns svårigheter att få detta behov tillgodosett inom ramen för samverkansparternas ordinarie verksamhet.

Kravet på en effektiv resursanvändning enligt 1 § FSL bör behållas. Detta innebär att en förutsättning för samverkan genom finansiell samordning är att resursanvändningen avseende rehabiliteringsinsatserna för en viss individgrupp bedöms bli mer effektiv genom den finansiella samordningen än om den tillhandhålls på traditionell väg av respektive samverkanspart. Detta innebär att t.ex. missbruksvård kan bedrivas genom finansiell

samordning, om de samverkande parterna bedömer att åtgärden bidrar till att uppnå syftet med den finansiella samordningen.

Det är emellertid också angeläget att genom den finansiella samordningen kunna sätta in åtgärder i ett så tidigt skede som möjligt. Detta påtalades redan i samband med riksdagsbehandlingen av propositionen om finansiell samordning (2002/03:132). Med anledning av denna proposition avgav socialutskottet ett yttrande (2003/04:SoU3y) till socialförsäkringsutskottet i vilket betonades betydelsen av sjukdomsförebyggande arbete och att det förebyggande arbetet uppmärksammas även inom ramen för finansiell samordning. Hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser på individ- och gruppnivå borde, enligt utskottet, initieras och stödjas. Vidare betonades att det borde utvecklas metoder så att preventiva insatser naturligt integreras i vårdkedjan. Socialförsäkringsutskottet delade socialutskottets uppfattning och i utskottsbetänkandet 2003/04:SfU4 betonades att det är viktigt att förebyggande åtgärder kan komma till stånd inom ramen för den finansiella samordningen. Riksdagen beslutade i enlighet med socialförsäkringsutskottets betänkande.

Riksdagens uttalande om betydelsen av förebyggande åtgärder föranledde emellertid inte någon ändring i FSL. Det finns dock anledning att i FSL förtydliga att förebyggande åtgärder kan komma till stånd inom den finansiella samordningen. I syfte att motverka att det uppstår oklarheter om vilka åtgärder som är möjliga inom den finansiella samordningen bör därför definitionen av målgruppen för den finansiella samordningen uttryckas mer generellt.

5 Ekonomiska konsekvenser

I denna departementspromemoria föreslås att förbundsmedlemmarnas andelar i finansieringen av den finansiella samordningen ska kunna bestämmas mer fritt än i dag. Det föreslås att lagstiftningen (FSL) ändras så att det inte är nödvändigt att medlemmarna bidrar med lika mycket av resurserna, vilket gör det möjligt för någon medlem att bidra med mer resurser till den finansiella samordningen. Förslaget kan medföra ökade kostnader för kommun, landsting eller stat, eftersom slopandet av lika andelar-principen kan medföra att någon medlem bidrar med mer resurser än tidigare. Det är dock något som respektive medlem själv avgör.

Förslaget påverkar inte det kommunala självstyret. Även om lika andelar-principen slopas avgör kommun och landsting själva hur mycket resurser de vill bidra med till den finansiella samordningen. När kommuner och landsting bestämmer sina resursinsatser har de att beakta att de använder sina skattemedel på ett sådant sätt som är förenligt med den kommunala kompetensen.

I övrigt bedöms förslagen inte medföra konsekvenser som föranleder någon särskild motivering. Inte heller bedöms förslagen medföra några EG-rättsliga konsekvenser.

6 Ikraftträdande m.m.

Förslag: De nya bestämmelserna ska träda i kraft den 1 november 2008 och tillämpas första gången från och med räkenskapsåret 2009. Äldre bestämmelser om andelar i finansieringen ska fortfarande gälla i de fall ett samordningsförbund har bildats före ikraftträdandet, om förbundsmedlemmarna inte beslutar att deras andelar i finansieringen ska bestämmas med stöd av de nya bestämmelserna.

Skälen för förslaget: Den föreslagna ordningen bör kunna tillämpas fr.o.m. med räkenskapsåret 2009. Enligt 23 § FSL ska samordningsförbundets styrelse fastställa budgeten senast den 30 november. De nya bestämmelserna bör därför träda i kraft den 1 november 2008 så att bestämmelserna kan tillämpas redan när man beslutar om budgeten för 2009.

Det bör finnas en möjlighet att behålla nuvarande principer för fördelning av finansieringen mellan förbundsmedlemmarna i de fall den finansiella samordningen bedrivs genom ett samordningsförbund som har bildats före ikraftträdandet av de nya bestämmelserna. Äldre bestämmelser ska därför fortfarande gälla i dessa fall, om inte förbundsmedlemmarna beslutar att andelarna i finansieringen ska bestämmas med stöd av de nya bestämmelserna. I annat fall skulle förbundsordningen för samordningsförbunden behöva ändras inför räkenskapsåret 2009 även om man avsåg att inte ändra andelarna.

7 Författningskommentar

7.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser

2 §

I denna paragraf avgränsas den finansiella samordningens målgrupp till individer som är i behov av rehabiliteringsinsatser. Det hittillsvarande kravet på att detta behov ska avse insatser av samordnad karaktär slopas, vilket innebär en utvidgning av målgruppen.

Vidare förtydligas genom en ny andra mening att även förebyggande åtgärder kan förekomma inom ramen för finansiell samordning.

Förslaget har utvecklats närmare i avsnitt 4.2.

5 §

Bestämmelserna i *första stycket* ändras på så sätt att förbundsmedlemmarnas andel av de medel som de sammantaget ska bidra med till den finansiella samordningen ska kunna bestämmas mer fritt. Det ankommer på förbundsmedlemmarna att bestämma andelarna. Någon andel ska dock inte bestämmas för Arbetsförmedlingen, eftersom Försäkringskassan svarar för den andel som belöper på staten. En andel får inte bestämmas på sådant sätt att den understiger tio procent av medlen till den finansiella samordningen.

Andelarna bestäms av förbundsmedlemmarna gemensamt, vilket motsvarar den ordningen som enligt 8 § första stycket gäller för att anta en förbundsordning.

I *andra stycket* som tar sikte på det fallet att det i en finansiell samordning ingår flera kommuner görs en konsekvensändring med anledning av den ändrade lydelsen i första stycket förevarande paragraf. Om flera kommuner är medlemmar i ett samordningsförbund ska dessa tillsammans bidra med lägst tio procent av medlen till den finansiella samordningen. Detta medför att andelarna för medlemskommunerna sammantaget inte får understiga tio procent av medlen.

Vid bestämmande av en kommuns andel ska även fortsättningsvis eftersträvas att kostnadsfördelningen mellan kommunerna är rättvis och står i överensstämmelse med regeringsformens regler i 1 kap. 7 § att kommunerna får ta ut skatt för skötsel av sina uppgifter (jfr. prop. 1996/97:105, s. 67).

9 §

I ett flertal av punkterna i denna paragraf görs endast den redaktionella ändringen att ordet *skall* ersätts med *ska*.

I *åttonde punkten* görs därutöver vissa ändringar med anledning av de nya bestämmelserna i 5 § om hur förbundsmedlemmarna mellan sig ska fördela finansieringen av finansiell samordning. Denna fördelning ska anges i förbundsordningen. Liksom hittills ska enligt förevarande punkt dessutom i förbundsordningen anges förbundsmedlemmarnas andelar i samordningsförbundets tillgångar och skulder samt fördelningen av förbundets skulder mellan medlemmarna.

21 a §

I denna paragraf, som är ny, finns bestämmelser om förbundsmedlemmarnas andelar i samordningsförbundets tillgångar och skulder samt fördelningen av dess kostnader mellan medlemmarna. Storleken av dessa andelar ska för respektive medlem motsvara den andel som bestämts enligt 5 §, dvs. andel i finansie-

ringen. Motsvarande gäller vid fördelning av förbundets kostnader mellan medlemmarna.

22 §

I paragrafen görs en konsekvensändring med anledning av den ändrade lydelsen i 5 §.